

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αριθμός Απόφασης 204/2017

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Από το Πρακτικό 18/18-07-2017 της τακτικής συνεδρίασης της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Ήλιδας.

ΘΕΜΑ: «Γνωμοδότηση δικηγόρου κ. Μετσοβίτη Ιωάννη».

Στην Αμαλιάδα, σήμερα 18-7-2017, ημέρα Τρίτη και ώρα 11:00π.μ., στο Λαζαράκειο Δημοτικό Μέγαρο και στην αίθουσα συνεδριάσεων της Οικονομικής Επιτροπής, συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση η Οικονομική Επιτροπή, ύστερα από τη με αριθμό 17208/18/14-7-2017 έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου, που εκδόθηκε και επιδόθηκε νόμιμα στα μέλη της, σύμφωνα με το άρθρο 75 του Ν.3852/10.

Στη συνεδρίαση αυτή ήταν:

ΠΑΡΟΝΤΕΣ

1. Χριστοδουλόπουλος Χρήστος – Πρόεδρος.
2. Ζαχαρόπουλος Βασίλειος – Αν/δρος.
3. Αθανασόπουλος Ιωάννης – Μέλος.
4. Δούλος Παντελής – Μέλος.
5. Παπαγιαννόπουλος Γεράσιμος – Μέλος.
6. Τζουλέκης Σπυρίδων – Μέλος.
7. Ευσταθόπουλος Ηλίας – Μέλος.

ΑΠΟΝΤΕΣ

1. Χριστοφόρου Ευάγγελος – Μέλος.
2. Μπιλίρης Νικόλαος – Μέλος.

Αφού διαπιστώθηκε ότι υπάρχει νόμιμη απαρτία, δεδομένου ότι σε σύνολο εννέα (9) μελών βρέθηκαν παρόντα επτά (7) μέλη και απόντα δυο (2) μέλη, ο Δήμαρχος-Πρόεδρος κ. Χριστοδουλόπουλος Χρήστος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης. Τα πρακτικά τηρήθηκαν από το δημοτικό υπάλληλο κ. Ρούτση Χρήστο.

Στη συνέχεια της συνεδρίασης ο Πρόεδρος εισηγούμενος το 11^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης ανέφερε τα εξής:

Θέτω υπόψη σας την αρ. 172/2017 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής με την οποία διορίστηκε πληρεξούσιος δικηγόρος ο δικηγόρος Πύργου κ. Μετσοβίτης Ιωάννης για την παροχή γνωμοδότησης σε θέματα εφαρμογής του Ν.4412/2016 σε διαγωνισμούς καθώς προέκυψαν διάφορα θέματα και ερωτηματικά στα μέλη των επιτροπών διαγωνισμού τα οποία δεν κατέσται δυνατό να επιλυθούν μέσα από τις κατευθυντήριες οδηγίες και τις διάφορες οδηγίες συμπλήρωσης εντύπων. Επίσης κατατέθηκαν υπομνήματα από συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς, διάφορες απόψεις και απαιτήσεις, είτε από τις επιτροπές είτε από την αναθέτουσα αρχή γενικά.

Στη συνέχεια θέτω υπόψη σας τη γνωμοδότηση στην οποία αναφέρονται τα εξής:
«ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ, Ιωάννη Κωνσταντίνου Μετσοβίτη, δικηγόρου του ΔΣ Ηλείας (αμ 190), ΠΡΟΣ το Δήμο Ήλιδας,

Μου ανατέθηκε με την υπ' αριθμόν 172/2017 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Ήλιδας, να γνωμοδοτήσω σχετικά με διάφορα θέματα εφαρμογής του Ν. 4412/2016 σε δημόσιους διαγωνισμούς του Δήμου Ήλιδας.

Εκ μέρους της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Ήλιδας μου δόθηκαν σε σχέση με τη γνωμοδότηση :

- α) η υπ' αριθμόν 133/2017 απόφαση της Οικ. Επ. που αφορά στο έργο «βελτίωση αποκατάσταση οδικού δικτύου Τ.Κ. Γερακίου Δ.Κ. Αμαλιάδας αρ. μελ. 39/2015»
- β) η υπ' αριθμόν 129/2017 απόφαση της Οικ. Επ. που αφορά στο έργο «Βελτίωση αποκατάσταση οδικού δικτύου Τ.Κ. Εφύρας Αυγής, Κάμπου, Βελανιδιού, Οινόης, Δ.Ε. Πηνειάς αρ. μελ. 44/2015»
- γ) η υπ' αριθμόν 132/2017 απόφαση της Οικ. Επ. που αφορά στο έργο «Οδοποιία Τ.Κ. Δάφνης, Κεραμιδιάς, Κρουονερίου, Σαβαλίων Δήμου Ήλιδας αρ. μελ. 30/2015»
- δ) η υπ' αριθμόν 128/2017 απόφαση της Οικ. Επ. που αφορά στο έργο «Βελτίωση αποκατάσταση οδικού δικτύου Τ.Κ. Σιμόπουλου, Μαζαρακίου, Λάττα, Αγραπιδοχωρίου, Σκλίβα, Δ.Ε. Πηνειάς αρ. μελ. 43/2015»
- ε) η υπ' αριθμόν 130/2017 απόφαση της Οικ. Επ. που αφορά στο έργο «Βελτίωση αποκατάσταση οδικού δικτύου Τ.Κ. Λαγανά, Ροδιάς, Λουκά, Αγνάντων, Βουλιαγμένης, Ανθώνα, Δ.Ε. Πηνειάς αρ. μελ. 42/2015».

ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΕΣ ΠΟΥ ΑΠΟΔΙΔΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΖΩΜΕΝΟΥΣ

Παρ' ότι η γνωμοδότηση αφορά περισσότερους διαγωνισμούς και περισσότερους διαγωνιζομένους, παρατηρείται ότι οι πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν από την Επιτροπή Διαγωνισμού, ομοιάζουν. Έτσι κρίνεται σκόπιμη η ομαδοποίησή τους.

α' πλημμέλεια) Πολλοί διαγωνιζόμενοι κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ δεν είχαν συμπληρώσει με πληρότητα το κελί 5 της στήλης 2 σημείο γ του ΤΕΥΔ το οποίο ζητούσε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή σε επίσημο κατάλογο Μητρώο εγκεκριμένων επιχειρήσεων.

β' πλημμέλεια) Ο διαγωνιζόμενος Γκουλιούμης Ζήσιμος, δεν έδωσε καμία απάντηση στο κελί 5 στήλη 2 σημείο ε, εάν «... θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων...».

γ' πλημμέλεια) Ο διαγωνιζόμενος «Αντώνης Γεώργιος Ασκούνης ΑΤΕΒΕ» στο Μέρος IV, ΚΡΙΤΗΡΙΑ επιλογής, καταλληλότητα σημείο 1, δεν έδωσε απάντηση εάν είναι εγγεγραμμένος στα σχετικά επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στην Ελλάδα ή στο κράτος μέλος εγκατάστασής του

δ' πλημμέλεια) οι διαγωνιζόμενοι Παναγιώτης Γιαννικόπουλος, Μιχαήλ Γκανιάτσος στο Μέρος II, ενότητα Β, δεν απάντησε καμία από τις σχετικές ερωτήσεις σε ότι αφορά στην Εκπροσώπησή του,

ε' πλημμέλεια) ο διαγωνιζόμενος «ΤΖΑΝΕΤΤΟΣ ΗΛΙΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΕ» δεν υπέβαλλε έντυπο αίτησης συμμετοχής στη δημοπρασία

στ' πλημμέλεια) ο διαγωνιζόμενος «ΕΡΓΟΓΕΝΕΣΙΣ ΑΤΕ» στο κελί 3 στήλη 2 στην ερώτηση εάν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό απάντηση ΟΧΙ

ζ' πλημμέλεια) οι διαγωνιζόμενοι «ΕΡΓΟΓΕΝΕΣΙΣ ΑΤΕ», Μιχαήλ Γκανιάτσος στο κελί 5 στήλη 2 σημείο α), γ) και δ) δεν έδωσε καμία απάντηση σε σχέση με εγγραφή σε επίσημο κατάλογο μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων.

η' πλημμέλεια) ο διαγωνιζόμενος Άγγελος Καστάνης στο Μέρος II, ενότητα α, στο κελί 5 στήλη 2, σημείο δ, απαντάει αρνητικά στο ερώτημα εάν η εγγραφή ή η πιστοποίηση καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής

θ' πλημμέλεια) ο διαγωνιζόμενος Ιωάννης Σταυρόπουλος στο Μέρος VI στις τελικές δηλώσεις, παρ' ότι υπογράφεται η τελική υπεύθυνη δήλωση δεν έχουν συμπληρωθεί τα αιτούμενα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής και του έργου

ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Υπό το παλαιό νομοθετικό καθεστώς η νομολογία παγίως υποστήριζε ότι επιτρεπτή είναι μόνο η εκ των υστέρων συμπλήρωση ή και διευκρίνιση ήδη νομίμως κατ' αρχήν υποβληθέντων δικαιολογητικών και στοιχείων για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό και όχι αναπλήρωση ή εκ το πρώτον μη υποβληθέντων ή μη νομίμως υποβληθέντων δικαιολογητικών και στοιχείων (βλ. ΣΤΕ 2854/1997, 3366/1998, 2166/2003, 743/2000, 572/2001, 154,180,220,580,655/2002, 33/2003, 536/2003, 988/2003, 607/2005, 787/2005, 929/2005, 16/2006, 1942/2010, 379/2011, ΔΕΦ ΠΕΙΡ 29/2013, Μητκίδης ΣΔΕ, σελ. 151 επ. Α. Γέροντας ΣΔΕ, σελ. 413 επ. ΝΣΚ 579/1995, Πρ. Παυλόπουλος, γνωμοδότηση που αφορά συμπλήρωση προσφοράς σε Νομ.Δημ.Έργων τόμος II, 16/1994).

Ωστόσο με τις νέες νομοθετικές διατάξεις του Ν. 4412/2016 (ενδεικτικά άρθρα 79, 102, 103), σε αντίθεση με τις προηγούμενες ήδη καταργηθείσες με το Ν. 4412/2016 διατάξεις (βλ. ενδεικτικώς άρθρα 22 Ν. 3669/2008, 11 ΠΔ118/2007), δεν υποβάλλονται εξ αρχής στην επιτροπή διαγωνισμού τα δικαιολογητικά συμμετοχής, παρά υποβάλλεται το ΤΕΥΔ (βλ. ΕΑΔΥΣΗ απ. 158/2016 φεκ Β 3698, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 79 Ν. 4412/2016 σε εφαρμογή του άρθρου 59 Οδ 2014/24), στο οποίο ο διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας επιβεβαιώνει υπό μορφή υπεύθυνης δήλωσης ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό και τα κριτήρια καταλληλότητας.

Ένα νομικό ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσο έχει εφαρμογή η νομολογία που είχε εκδοθεί υπό το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς (βλ. ανωτέρω), περί δυνατότητας μόνο συμπλήρωσης ήδη νομίμως υποβληθέντων δικαιολογητικών η οποία απαγόρευε το πρώτον την προσκόμιση δικαιολογητικών ή αναπλήρωση δικαιολογητικών, μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, από τη στιγμή μάλιστα που με τις νέες νομοθετικές διατάξεις δεν υποβάλλονται καθόλου δικαιολογητικά, ούτε καν πολλαπλές υπεύθυνες δηλώσεις, αλλά μόνο ένα δικαιολογητικό, το ΤΕΥΔ, το οποίο έχει τον τύπο υπεύθυνης δήλωσης.

Ένα έτερο νομικό ζήτημα που τίθεται είναι εάν έχουν αλλάξει τα κριτήρια του επιτρεπτού της συμπλήρωσης των προσφορών, ενόψει της διατύπωσης του άρθρου 102 και 103 Ν. 4412/2016 σε σχέση με το παλιό νομοθετικό καθεστώς.

Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 102 Ν. 4412/2016 ορίζεται :

«...1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α` 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της

προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς....».

Η διατύπωση της νέας διάταξης διαφέρει κατά πολύ από την παλαιά του άρθρου 150 Ν. 3669/2008 με την οποία οριζόταν με αφαιρετικό και λιτό τρόπο : «...η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν τα πιστοποιητικά και έγγραφα που υπέβαλαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 144 έως 149 του παρόντος...» (βλ. επίσης άρθρο 49 ΠΔ 60/2007 κατ' εφαρμογή του άρθρου 51 της Οδηγίας 2004/18 με περίπου όμοια λιτή διατύπωση).

Η διάθεση για διαφορετική αντιμετώπιση του ζητήματος (ανεξάρτητα από την εφαρμογή της λόγω ποσού, αποτελεί κρίσιμο ερμηνευτικό εργαλείο) διατυπώνεται και στη νέα Οδηγία 2014/24 στην οποία στο άρθρο 56 παρ. 3 αναφέρεται με προφανή διαφορετική φιλοσοφία από το παλιό καθεστώς (του άρθρου 51 της Οδηγίας 2004/18) «...Όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, εφόσον δεν ορίζεται άλλως από την εθνική νομοθεσία με την οποία εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία, να ζητούν από τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση εντός εύλογης προθεσμίας υπό την προϋπόθεση ότι τα σχετικά αιτήματα υποβάλλονται τηρουμένων απολύτως των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας...».

Φαίνεται λοιπόν ότι η νέα Οδηγία διαθέτει μεγαλύτερη ελευθερία στην αναθέτουσα αρχή για τη συμπλήρωση των δικαιολογητικών, επιτρέποντας ακόμα και την προσκόμιση νέων εγγράφων που εξαρχής δεν είχαν προσκομιστεί (σε αντίθεση με την παλαιά νομολογία που δεν επέτρεπε κάτι τέτοιο όπως ενδεικτικώς αναφέρεται στις προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα στην υπόθεση C-87/1994 Επιτροπή κατά Βασιλείου του Βελγίου, όπου οι όροι συμπλήρωση και διευκρίνιση αναφέρονται σε συγκεκριμενοποίηση και όχι αντικατάσταση αρχικών στοιχείων) υπό την προϋπόθεση βέβαια να τηρούνται οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

Ως προς το πρώτο νομικό ζήτημα, της εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 102 Ν. 4412/2016 υπό το πρίσμα της παλαιάς νομολογίας για τη δυνατότητα συμπλήρωσης των δικαιολογητικών, από τη στιγμή που δεν υποβάλλονται δικαιολογητικά παρά μόνο το έντυπο ΤΕΥΔ, που έχει μορφή υπεύθυνης δήλωσης πρέπει να αναφερθεί ότι η υπεύθυνη δήλωση μεταχειρίζεται ως αυτοτελές δικαιολογητικό του διαγωνισμού (βλ. ενδεικτικά άρθρο 6 ΠΔ 118/2007, ΣΤΕ 1942/2010, ΔΕΦΑΘ 379/2011, με την υπ' αριθμόν 1173/2009 απόφαση της ΕΑ ΣΤΕ, κρίθηκε ότι η ελλιπής συμπλήρωση υπεύθυνης δήλωσης η οποία δεν αναγράφει τα στοιχεία του διαγωνισμού, ακόμα κι αν μπορεί να διαπιστωθεί από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου της προσφοράς, όπως π.χ. από άλλες υπεύθυνες δηλώσεις είναι λόγος αποκλεισμού και δικαίως αποκλείστηκε ο διαγωνιζόμενος). Επομένως, η υποβολή ενός μόνο δικαιολογητικού, μιας και μόνο υπεύθυνης δήλωσης, του ΤΕΥΔ, δεν αναιρεί την εφαρμογή του άρθρου 102 ως προς τον κανόνα της τυπικότητας του διαγωνισμού και των περιορισμών ως προς τη δυνατότητα συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ.

Θα μπορούσε όμως κάποιος με ακραία επιχειρήματα να ισχυριστεί ότι από τη στιγμή που έχει υποβληθεί το μοναδικό δικαιολογητικό καταλληλότητας του διαγωνισμού, ήτοι το ΤΕΥΔ, άρα υπάρχει η προϋπόθεση της νομολογίας και του νόμου για ήδη υποβληθέν δικαιολογητικό που

συμπληρώνεται παραδεκτώς για οποιονδήποτε λόγο επουσιωδών παραλείψεων, αφού δεν υποβάλλεται το πρώτον νέο δικαιολογητικό.

Πρέπει να τονιστεί εδώ, ότι η εντελώς αόριστη διατύπωση του νόμου (άρθρο 102 Ν. 4412/2016) περί «ασαφειών και επουσιωδών παραλείψεων» που δέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση και δεν μπορούν να επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, είναι επικίνδυνη, γιατί εντελώς αυθαίρετα χωρίς κανένα κριτήριο θα μπορούσε ο καθένας κατά τη γνώμη του να θεωρήσει όλες τις παραλείψεις και τα λάθη επουσιώδη και χωρίς ιδιαίτερες έννομες συνέπειες για το διαγωνισμό.

Στο σημείο αυτό βέβαια πρέπει να τονιστεί ότι η απεριόριστη ελευθερία εκτιμήσεως και επιλογής από την αναθέτουσα αρχή, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις αρχές του ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού (βλ. C- 368/2010 ΔΕΚ Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών σκ. 87, «Δημόσιες Συμβάσεις και Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού» Μιχάλης Οικονόμου, σελ. 280, υπ' αριθμόν πρωτ. 5785/24-12-2015 Οδηγία ΕΑΔΗΣΥ, «Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων» Δ. Ράικος, σελ. 466,¹ επίσης απόφαση της 20-9-1988 C-31/1987 Beentjes, σκέψεις 19, 26, απόφαση της 17ης -9-2002, C-513/99, Concordia Bus Finland, σκ. 61-69, απόφαση της 4^{ης}-12-2003 C-448/2001, Wienstrom GmbH, σκ. 31, 34, 37) καθότι είναι πρόδηλο ότι εάν αφήνεται η ευχέρεια στην αναθέτουσα αρχή να κρίνει το επουσιώδες ενός κριτηρίου, χωρίς κανένα περιορισμό και κανένα νομικό κριτήριο τότε της αφήνεται και η δυνατότητα να βοηθάει ελεύθερα όποιον θέλει.

Να σημειωθεί ότι το ουσιώδες ή επουσιώδες της διόρθωσης είναι περισσότερο εμφανές και εύκολα διαπιστώσιμο στην οικονομική προσφορά, η οποία κατά κανόνα πρέπει να παραμένει αμετάβλητη, καθ' ότι η εκ των υστέρων του διαγωνισμού παροχή δυνατότητας διόρθωσης της οικονομικής προσφοράς θα μπορούσε να σημαίνει αυθαίρετη παροχή προβαδίσματος στον διαγωνιζόμενο που θα του δινόταν η δυνατότητα αυτή προκειμένου να διορθώσει την προσφορά του σε σχέση με τους άλλους και να την κάνει καλύτερη. Γενικά η διόρθωση των στοιχείων της οικονομικής προσφοράς και στοιχείων που βαθμολογούνται και περιέχουν μεταβλητότητα και καθορίζουν την κατάταξη των διαγωνιζομένων, δεν πρέπει να διορθώνονται γιατί νοθεύουν τον ανταγωνισμό και παραβιάζουν την ίση μεταχείριση των διαγωνιζομένων (βλ. ΣΤΕ 2166/2003, Απόστολος Γέροντας ΔΔΕ σελ. 414, Πρ. Παυλόπουλος, γνωμοδότηση που αφορά συμπλήρωση προσφοράς σε Νομ. Δημ. Έργων τόμος ΙΙ, 16/1994).

Το δύσκολο είναι να διακριβωθεί το επουσιώδες της διόρθωσης και κατά πόσον επηρεάζει και έχει έννομες συνέπειες για το περιεχόμενο των δικαιολογητικών και το διαγωνισμό (άρθρο 102 Ν. 4412/2016) σε ότι αφορά στα δικαιολογητικά και τις προϋποθέσεις καταλληλότητας του διαγωνισμού. Τα στοιχεία καταλληλότητας, είναι αντικειμενικά, είτε υπάρχουν, είτε δεν υπάρχουν και μάλιστα είναι ευκόλως διαπιστώσιμα και ελέγξιμα κατά το στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών και μετά την αξιολόγηση των προσφορών (άρθρο 103 Ν. 4412/2016). Άρα θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι όλες αυτές οι προϋποθέσεις δεν είναι ουσιώδεις, αφού ούτως ή άλλως θα ελεγχθούν στο επόμενο στάδιο και τέλος πάντων δεν παίζουν κάποιο ρόλο στη διαμόρφωση των οικονομικών προσφορών (π.χ. αν κάποιος ξεχάσει να γράψει το όνομά του, να πει ότι έχει πτυχίο κλπ, αφού ούτως ή άλλως το πτυχίο θα το φέρει στη συνέχεια), που αποτελούν το επίκεντρο του διαγωνιστικού ενδιαφέροντος.

Πρέπει λοιπόν να εξεταστεί το 2^ο νομικό ζήτημα των κριτηρίων βάσει των οποίων επιτρέπεται η διόρθωση των δικαιολογητικών υπό το νέο νομικό καθεστώς.

Ενδεικτικά, με την απόφαση Επιτροπής κατά Βελγίου C-87/1994 ΔΕΚ, τέθηκε ζήτημα συμπλήρωσης προσφοράς διαγωνιζομένου σε διαγωνισμό προμήθειας λεωφορείων και συγκεκριμένα ζητήθηκε από διαγωνιζόμενο από την επιτροπή διαγωνισμού η συμπληρωματική διευκρίνιση στοιχείων της προσφοράς του ως προς στοιχεία των τεχνικών προδιαγραφών των λεωφορείων που προσέφερε και μάλιστα ως προς τις προδιαγραφές κατανάλωσης καυσίμου των οχημάτων. Το ζήτημα που τέθηκε ήταν εάν η δήλωση (τύπου υπεύθυνη δήλωση) ως προς την κατανάλωση

καυσίμου των οχημάτων που προσέφερε, μπορούσε να συμπληρωθεί – διορθωθεί. Το επιχείρημα του Βελγίου (και του διαγωνιζόμενου) ήταν ότι από τη στιγμή που ο τεχνικές προδιαγραφές μπορούσαν να εξακριβωθούν οποτεδήποτε, όπως επομένως και η ποσότητα κατανάλωσης καυσίμου, δεν έπαιζε κάποιο ρόλο η διόρθωση στην υπεύθυνη δήλωση για τη δυνατότητα κατανάλωσης καυσίμου, αφού τα τεχνικά χαρακτηριστικά των οχημάτων που προσφέρονταν δεν άλλαζαν και θα διακριβώνονταν στη συνέχεια. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρηματολογούσε το Βασίλειο του Βελγίου ότι δεν επηρεαζόταν ο ανταγωνισμός, αφού τα προσφερόμενα παρέμεναν ίδια και εάν είχε δηλωθεί κάτι ψευδές θα φαινόταν στο τέλος (βλ. σκ. 50 της απόφασης).

Το Δικαστήριο ωστόσο κατέληξε σε αντίθετο συμπέρασμα, επιχειρηματολογώντας ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια του διαγωνισμού και συνεπώς και επιβάλλει όπως όλοι οι διαγωνιζόμενοι έχουν ίδιο χρονικό διάστημα για την προετοιμασία της προσφοράς τους. Κατά λέξη παρατίθεται η σκέψη 55 και 56 του Δικαστηρίου :

«... 55 Όταν ένας αναθέτων φορέας επιλέγει, όπως στην προκειμένη υπόθεση, την ανοικτή διαδικασία, αυτή η ισότητα ευκαιριών εξασφαλίζεται με την υποχρέωση του αναθέτοντος φορέα, την οποία του επιβάλλει το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας, να ενεργεί σύμφωνα με το παράρτημα XII, τίτλος Α, της οδηγίας αυτής. Έτσι, ο εν λόγω φορέας υποχρεούται να προσδιορίζει, αφενός, ένα χρονικό όριο για την υποβολή των προσφορών ώστε όλοι οι προσφέροντες να διαθέτουν το ίδιο χρονικό διάστημα μετά τη δημοσίευση της προκηρύξεως του διαγωνισμού προς προετοιμασία των προσφορών τους, και, αφετέρου, την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο της αποσφραγίσεώς τους, πράγμα το οποίο συμβάλλει επίσης στην αύξηση της διαφάνειας της διαδικασίας, δεδομένου ότι το περιεχόμενο όλων των κατατεθεισών προσφορών αποκαλύπτεται ταυτόχρονα.

56 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όταν ο αναθέτων φορέας λαμβάνει υπόψη τροποποίηση των αρχικών προσφορών ενός μόνον από τους προσφερόντες, αυτός περιέρχεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τους ανταγωνιστές του, πράγμα το οποίο προσβάλλει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των προσφερόντων και θίγει τη διαφάνεια της διαδικασίας...».

Η αρχή λοιπόν της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει όπως παρέχεται ο ίδιος χρόνος και οι ίδιες δυνατότητες στους διαγωνιζόμενους για την προετοιμασία της προσφοράς τους (βλ. επίσης απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00, SIAC Construction, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψη 34, απόφαση της 24-11-2005 C-331/2004, σκ. 22) καθ' ότι αυτή είναι η πεμπτουσία του διαγωνισμού, ενώ περαιτέρω ο κανόνας είναι να αποφεύγεται ο διάλογος και οι διαπραγματεύσεις κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού μεταξύ διαγωνιζομένων και αναθέτουσας αρχής, καθ' ότι κάτι τέτοιο δημιουργεί έδαφος στρέβλωσης του ανταγωνισμού (βλ. ΔΕΚ C-87/1994 σκ. 8 με παραπομπή στην κοινή δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής ως προς το άρθρο 15 της οδηγίας (ΕΕ 1990, L 297, σ. 48).

Η αρχή λοιπόν της τυπικότητας των διαγωνισμών (αυστηρότητα ως προς τους χρόνους προετοιμασίας και κατάθεσης προσφορών, τη συμπλήρωση των δικαιολογητικών, το ταυτόχρονο άνοιγμα των προσφορών κλπ), έρχεται ως επιστέγασμα και εγγύηση για τη λειτουργία των αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας στους διαγωνισμούς. Με άλλα λόγια εάν ένας διαγωνιζόμενος υπέβαλλε ένα εντελώς ασυμπλήρωτο ΤΕΥΔ, με μια υπογραφή στο τέλος και η επιτροπή διαγωνισμού του έδινε τη δυνατότητα να διορθώνει όλα τα στοιχεία εκ των υστέρων, αυτό θα παραβίαζε κατάφωρα την ίση μεταχείριση των διαγωνιζομένων και θα έθετε εντελώς κενές περιεχομένου τη διακήρυξη, τις προθεσμίες υποβολής προσφορών κλπ.

Από την άλλη μεριά, όμως η μεγάλη αυστηρότητα στο στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών καταλληλότητας, μειώνει τα επίπεδα ανταγωνισμού στο κρίσιμο για την επιλογή του καλύτερου αναδόχου στάδιο της ανάθεσης, όπου ανοίγονται και οι οικονομικές προσφορές, αφού μειώνει την προσέλευση των συμμετεχόντων. Ακριβώς με αυτή τη λογική το ΔΕΚ έχει κρίνει ότι οι λόγοι αποκλεισμού που θεσπίζονται στην Οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις, δεν είναι υποχρεωτικοί για Κράτη από την Οδηγία δεδομένου ότι μπορεί κάποιο Κράτος να θέλει να πετύχει μεγαλύτερα επίπεδα προσέλευσης και ανταγωνισμού (έτσι C-226/2004 ΔΕΚ).

Υπό το πρίσμα αυτό λοιπόν, η νέα Οδηγία 2014/24 και ο νέος νόμος 4412/2016, είναι πιο επιεικείς στο πνεύμα τους, ως προς τον αποκλεισμό των διαγωνιζομένων και με μια τελολογική

ερμηνεία πρέπει να ερμηνευτούν με μεγαλύτερη επιείκεια και διασταλτικότητα οι διατάξεις του άρθρου 102 Ν. 4412/2016.

Οι αναφορές στις ενδεικτικές ως επουσιώδεις παραλείψεις του άρθρου 102 Ν. 4412/2016 «...ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α` 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης», είναι κυρίως διατυπωμένες για ελλιπή δικαιολογητικά συμμετοχής και όχι για την περίπτωση του ΤΕΥΔ που δεν υποβάλλεται κανένα δικαιολογητικό και στοιχείο και δεν μπορούν να βοηθήσουν πάρα πολύ. Εξάλλου από τη φύση του το ΤΕΥΔ προβλέφθηκε για να απλοποιηθεί η διαδικασία προαπόδειξης της καταλληλότητας των διαγωνιζομένων και έτσι παρέχεται στις περιπτώσεις χρήσης του ΤΕΥΔ μεγαλύτερη δυνατότητα εφαρμογής της αρχής της επιείκειας, επίσης με χρήση τελολογικής ερμηνείας και συνεπώς ευρύτερη διασταλτική ερμηνεία του όρου επουσιώδες ελάττωμα με δυνατότητα διόρθωσης.

Ωστόσο προκειμένου να μη γίνει κατάχρηση των διορθώσεων και να μη θεωρούνται στο στάδιο καταλληλότητας όλα τα στοιχεία επουσιώδη και διορθώσιμα, κρίσιμο είναι να καταστεί απαραίτητη η αναφορά και επιβεβαίωση στο ΤΕΥΔ, όλων των δικαιολογητικών που ζητούνται και θα προσκομιστούν εκ των υστέρων κατ' άρθρο 103 Ν. 4412/2016, καθώς και των προϋποθέσεων καταλληλότητας στο διαγωνισμό (άρθρα 71 – 78 Ν. 4412/2016).

Από τη στιγμή που επιβεβαιώνεται η ύπαρξη των δικαιολογητικών, των στοιχείων και των προϋποθέσεων καταλληλότητας του διαγωνιζομένου στο ΤΕΥΔ σύμφωνα με το Νόμο και τη διακήρυξη, η παράλειψη ορισμένων στοιχείων σε σχέση με αυτά θα μπορούσε να θεωρηθεί επουσιώδης, από τη στιγμή ωστόσο που θα κρίνεται δικαιολογημένη (π.χ. λόγω ασάφειας της ερώτησης του ΤΕΥΔ, παρερμηνείας κλπ) καθότι αν είναι αδικαιολόγητη και οφείλεται σε αδιαφορία ή σκόπιμη παράλειψη του διαγωνιζομένου, τότε σύμφωνα με τα ανωτέρω παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης (ως προς τις ίδιες δυνατότητες και τον ίδιο χρόνο προετοιμασίας των προσφορών στους διαγωνιζομένους). Έτσι εάν υπάρχει υπεύθυνη δήλωση του διαγωνιζομένου ότι δεν διαθέτει ένα κριτήριο καταλληλότητας, εάν δε γίνεται μνεία για την ύπαρξη ενός δικαιολογητικού συμμετοχής κλπ, τότε η έλλειψη δεν είναι επουσιώδης, αφού έχει έννομες συνέπειες ως προς τις προϋποθέσεις καταλληλότητας και δεν επιδέχεται διόρθωση.

Τα κριτήρια αυτά, συμφωνούν και με την παλαιά νομολογία και τη διατύπωση του άρθρου 102 Ν. 4412/2016, η οποία δεν επιτρέπει αντικατάσταση ή το πρώτον υποβολή εγγράφων, κατ' αναλογία σκέψεων και περιπτώσεων, οπότε δεν επιτρέπεται στο ΤΕΥΔ η μνεία το πρώτον δικαιολογητικών και προϋποθέσεων καταλληλότητας που δεν έχουν καν αναφερθεί.

Πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι η υποχρέωση κλήσης των διαγωνιζομένων σε περίπτωση αποκλεισμού τους, κατ' άρθρο 102 παρ. 5 Ν. 4412/2016, τέθηκε και για την περίπτωση που παρά την ορθή και ειλικρινή δήλωση των δικαιολογητικών συμμετοχής δημιουργείται ζήτημα αποκλεισμού του οικονομικού φορέα για κάποιον από τους λόγους του άρθρου 73 Ν. 4412/2016. Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ (C-21/2003, C-34/2003, 213/2007, 402/2006, 50/2005 κλπ) δεν επιτρέπεται κατά παράβαση της ίσης μεταχείρισης, ο αυτόματος αποκλεισμός κατά αμάχητο τεκμήριο συνδρομής ενός λόγου αποκλεισμού (π.χ. σύγκρουση συμφερόντων) αλλά επιβάλλεται η δυνατότητα απόδειξης. Έτσι υπό το πρίσμα αυτό, η παροχή της δυνατότητας στο διαγωνιζόμενο, να συμπληρώσει ορισμένα στοιχεία λόγω ασάφειας, που ενδεχομένως θα σήμαιναν τον αποκλεισμό

τους και τα οποία απαιτούν απόδειξη εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, είναι σύμφωνη με την άνω νομολογία του ΔΕΕ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, οι απαντήσεις που πρέπει να δοθούν σχετικά με τις πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν στους υπ' όψιν διαγωνισμούς είναι οι εξής:

Α' πλημμέλεια) Στο κελί 5 της στήλης 2 περ. α επιβεβαιώθηκε η εγγραφή στους καταλόγους του ΜΕΕΠ και αναγράφηκε και ο αριθμός του ΜΕΕΠ.

Το γεγονός ότι δεν αναγράφονται τα δικαιολογητικά με βάση τα οποία εγγράφηκαν στο ΜΕΕΠ, είναι επουσιώδες και μάλιστα περιττό. Ακόμα και παράνομη η εγγραφή στο ΜΕΕΠ, κάτι τέτοιο με βάση την αρχή της νομιμότητας, δε θα μπορούσε να ελεγχθεί από την επιτροπή διαγωνισμού η οποία θα ήταν υποχρεωμένη να δεχθεί την εγγραφή στο ΜΕΕΠ.

Η μη αναγραφή εξάλλου του στοιχείου 5 στηλ. 2 περ. γ κρίνεται και δικαιολογημένη, καθ' ότι δεν είναι απόλυτα σαφές τι ζητάει (π.χ. να θέλει όλα τα δικαιολογητικά εγγραφής στο ΜΕΕΠ δεν χωρούν καν να συμπληρωθούν στο σημείο αυτό).

Άρα είναι υποχρεωτική η κλήση για διόρθωση των στοιχείων αυτών κατ' εφαρμογή του άρθρου 102 Ν. 4412/2016.

Β' πλημμέλεια) Ο διαγωνιζόμενος Ζήσιμος Γκουλιούμης δε συμπλήρωσε στο κελί 5 στήλη 2 σημείο ε, εάν «... θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων...». Ωστόσο εφόσον έχει συμπληρωθεί το πεδίο ΙΙΙ.Β. του ΤΕΥΔ, με τίτλο «λόγοι που σχετίζονται με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης» και έχει τσεκαριστεί το ΝΑΙ στο πεδίο «ο οικονομικός φορέας έχει εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης», εν συνεχεία δε, στο επόμενο πεδίο, αναφέρονται αναλυτικά, με αριθμούς πρωτοκόλλου, η φορολογική ενημερότητα και όλες οι ασφαλιστικές ενημερότητες του διαγωνιζόμενου δεν υφίσταται έλλειψη δικαιολογητικού και έλλειψη επιβεβαίωσης για προϋπόθεση καταλληλότητας συμμετοχής στο διαγωνισμό.

Η μη απάντηση στο κελί 5 στ. 2 σημ. 3 κρίνεται δικαιολογημένη αφού η απάντηση στην ερώτηση εάν θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας είναι και περιττή, από τη στιγμή που την κατέχει ήδη και τη μνημονεύει.

Να σημειωθεί ότι με το νέο νόμο και υπό το πρίσμα και της ανωτέρω νομολογίας του ΔΕΕ με την οποία δεν επιτρέπεται ο αυτόματος αποκλεισμός διαγωνιζόμενου χωρίς απόδειξη, ο αποκλεισμός διαγωνιζόμενου για μη καταβολή ασφαλιστικών και φορολογικών εισφορών, υπόκειται σε απόδειξη και μπορεί να συγχωρεθεί όταν τα ποσά είναι μικρά και ο αποκλεισμός είναι εντελώς δυσανάλογος (βλ. άρθρο 73 Ν. 4412/2016 και C-226/2004 απόφαση του ΔΕΕ με την οποία κρίθηκε ότι μπορεί ένα κράτος μέλος της ΕΕ και συγκεκριμένα η Ιταλία, να θεσπίσει διάταξη σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία, ότι μπορεί ένας διαγωνιζόμενος να μην είναι ενήμερος κατά τη διεξαγωγή του διαγωνισμού αλλά να καταστεί στη συνέχεια). Έτσι το χωρίο αυτό του ΤΕΥΔ μπορεί να δημιουργήσει αμφισημία ότι πρόκειται μόνο για αυτούς που δεν έχουν ενημερότητα και θα προσκομίσουν σε περίπτωση που αυτό επιτρέπεται από τη διακήρυξη κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 Ν. 4412/2016.

Άρα είναι υποχρεωτική η κλήση για διόρθωση των στοιχείων αυτών κατ' εφαρμογή του άρθρου 102 Ν. 4412/2016.

Γ' πλημμέλεια) η μη αναφορά καθόλου περί της εγγραφής στα επαγγελματικά μητρώα ισοδυναμεί με πλήρη έλλειψη δικαιολογητικού και δεν μπορεί να θεραπευτεί σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω (βλ. και Δ. Ράικος σχετικά με την πλημμέλεια αυτή Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων σελ. 424).

Δ' πλημμέλεια) η μη αναφορά στην εκπροσώπηση θεωρώ ότι είναι επουσιώδης και δικαιολογημένη, καθ' ότι από τη στιγμή που παρίστανται αυτοπροσώπως δικαιολογημένα έχουν την

πεποίθηση ότι δεν εκπροσωπούνται από κανέναν και πιστεύουν ότι δεν απαιτείται να συμπληρώσουν το πεδίο αυτό.

Άρα είναι υποχρεωτική η κλήση για διόρθωση των στοιχείων αυτών κατ' εφαρμογή του άρθρου 102 Ν. 4412/2016.

ε' πλημμέλεια) η καθόλου υποβολή αιτήσεως συμμετοχής, συνιστά παντελή έλλειψη δικαιολογητικού συμμετοχής και είναι εντελώς αδικαιολόγητη.

στ' πλημμέλεια) από τη στιγμή που απάντησε ΟΧΙ θα πρέπει να διαπιστωθεί εάν στη συνέχεια έδωσε απάντηση στις ερωτήσεις που ακολουθούν . Εάν έχει κάνει μνεία του ΜΕΕΠ και των λοιπών ζητούμενων στοιχείων στη συνέχεια, τότε θεωρώ ότι δεν πρόκειται για έλλειψη δικαιολογητικού, αφού έχει γίνει μνεία στο κρίσιμο δικαιολογητικό.

Σε περίπτωση που έχει γίνει μνεία του ΜΕΕΠ και των κάτωθι στοιχείων και με δεδομένο ότι ουδεμία άλλη πλημμέλεια υπάρχει στο ΤΕΥΔ που να υποδεικνύει αμέλεια κατά την προετοιμασία του ΤΕΥΔ κατά παράβαση της ίσης μεταχείρισης στο χρόνο προετοιμασίας της προσφοράς, θεωρώ ότι το σφάλμα είναι δικαιολογημένο και πρέπει να κληθεί να διορθώσει την έλλειψη αυτή (το άρθρο 102 κάνει λόγο όχι μόνο για συμπληρώσεις και διευκρινήσεις αλλά και για διορθώσεις σφαλμάτων, φραστικές αποκλίσεις κλπ).

ζ' πλημμέλεια) αποτελεί παντελή έλλειψη δικαιολογητικού και δεν συγχωρείται διόρθωση.

η' πλημμέλεια) η επιβεβαίωση ότι η πιστοποίηση, ήτοι το ΜΕΕΠ, δεν καλύπτει όλα τα κριτήρια επιλογής είναι σαφής, δεν έρχεται σε αντίθεση με κάποιο άλλο πιστοποιητικό και διαβεβαίωση για να θεωρείται σφάλμα και δεν επιδέχεται διόρθωση.

θ' πλημμέλεια) θεωρώ ότι με δεδομένο ότι έχει υπογραφεί η υπεύθυνη δήλωση και στο ίδιο το ΤΕΥΔ (και όχι σε κάποιο άλλο δικαιολογητικό) αναφέρονται η αναθέτουσα αρχή και το έργο πρόκειται για επουσιώδες ελάττωμα, αφού η δήλωση έχει γίνει και έχει υπογραφεί και έτσι δεν πρόκειται για παντελή έλλειψη δικαιολογητικού.

Σε κάθε περίπτωση το ΤΕΥΔ έχει συμπληρωθεί με επιμέλεια, αναφέρονται τα στοιχεία του έργου και της αναθέτουσας αρχής και η μη συμπλήρωση των στοιχείων αυτών, είναι δικαιολογημένη από τη στιγμή που κάποιος μπορεί να θεωρήσει ότι αναπληρώνονται από τα αναγραφόμενα στην αρχή του ΤΕΥΔ και η δήλωση έχει διατυπωθεί από το διαγωνιζόμενο. ».

Η οικονομική επιτροπή αφού έλαβε υπόψη της το άρθρο 72 του Ν.3852/2010, μετά από διαλογική συζήτηση,

αποφασίζει ομόφωνα

1. Κάνει δεκτή τη γνωμοδότηση του δικηγόρου κ. Ιωάννη Κωνσταντίνου Μετσοβίτη, δικηγόρου του ΔΣ Ηλείας (αμ 190).
2. Την αποστολή της στις Επιτροπές Διαγωνισμού των δημοπρασιών για τα έργα που αναφέρονται σ' αυτή για τη διόρθωση των στοιχείων των προσφορών κατά εφαρμογή του Ν.4412/2016.

Η απόφαση αυτή πήρε αύξοντα αριθμό 204/2017

Μετά την εξάντληση των θεμάτων λύθηκε η σημερινή συνεδρίαση.
Κατόπιν συντάχθηκε το πρακτικό αυτό και υπογράφηκε όπως παρακάτω:

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ-ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Αμαλιάδα 18-7-2017
Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ-ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ